

ส่องทิศทาง การท่องเที่ยวภาคใต้

ภัทริยา นวลไย ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้

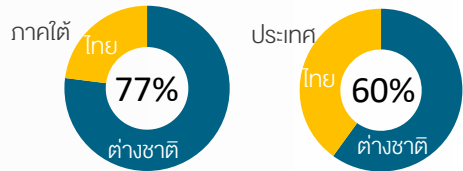

ภาคการท่องเที่ยวถือเป็นหนึ่งเครื่องยนต์สำคัญต่อภาวะเศรษฐกิจการเงินภาคใต้ ซึ่งที่ผ่านมาได้รับผลกระทบหนักจากการระบาดของโควิด-19 ปัจจุบันได้ทยอยฟื้นตัวต่อเนื่อง และคาดว่าในปี 2566 จำนวนนักท่องเที่ยวภาคใต้จะฟื้นตัวกลับมาเกือบ 70% ของช่วงก่อนโควิด-19 และกลับสู่ระดับก่อนโควิด-19 ได้ในปี 2568

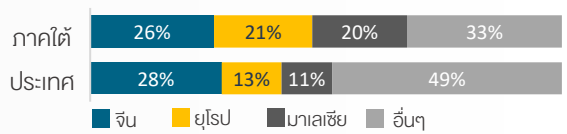
โครงสร้างการท่องเที่ยวภาคใต้ก่อนโควิด-19

- รายได้ภาคการท่องเที่ยวของภาคใต้คิดเป็นเกือบ 1 ใน 3 ของประเทศ โดยรายได้กว่า 77% มาจากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ขณะที่ประเทศพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติประมาณ 60% (รูปที่ 1)
- เกือบ 70% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในภาคใต้เป็นชาวจีน ยุโรป และมาเลเซีย (รูปที่ 2) นอกจากนี้ ยังมีนักท่องเที่ยวรัสเซียเป็นสัดส่วนประมาณ 7.7% รวมถึงนักท่องเที่ยวอินเดียที่ขยายตัวมากขึ้นตั้งแต่ปี 2560 ก่อนเกิดโควิด-19

รูปที่ 1 สัดส่วนการพึ่งพารายได้จากนักท่องเที่ยว ปี 2562

รูปที่ 2 สัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติจำแนกตามสัญชาติ ปี 62

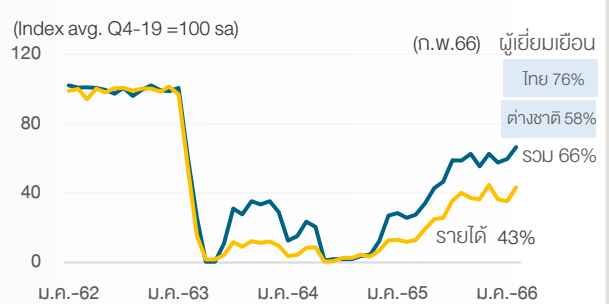

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, จำนวนโดย สปท.

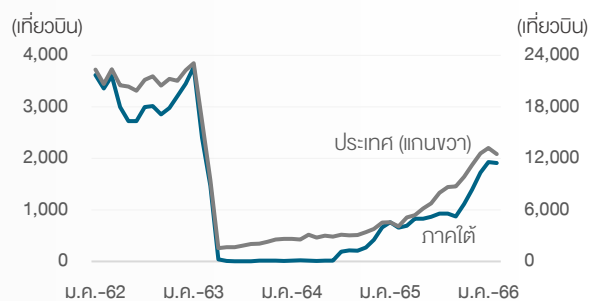
การฟื้นตัวของการท่องเที่ยวภาคใต้หลังโควิด-19

- ก่อนเปิดประเทศ นักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นกลุ่มหลักที่เริ่มฟื้นตัว ส่งผลดีต่อเมืองรองในหลายจังหวัด และช่วยพยุงการท่องเที่ยวในเมืองหลักได้บ้าง ปัจจุบัน การฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวไทยคิดเป็น 76% ของช่วงก่อนโควิด-19 (รูปที่ 3)
- เมื่อเริ่มเปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามา จะเห็นว่ามีกลุ่มแรกส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรปที่มีระยะเวลาเข้าพักนาน และเมื่อเปิดประเทศเต็มรูปแบบ ชาวมลายูเซียซึ่งเป็นหนึ่งในนักท่องเที่ยวหลักเข้ามามากขึ้น ขณะที่ชาวรัสเซียเริ่มเพิ่มขึ้นชัดเจนในช่วงปลายปี 2565 นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มใหม่ ๆ ที่เดินทางเข้ามา อาทิ อิสราเอล ซาอุดีอาระเบีย สำหรับชาวจีนมีเข้ามาบ้างหลังจีนเปิดประเทศ แต่ยังมีน้อยมากเนื่องจากเที่ยวบินที่ยังมีเพียง 22% ของช่วงก่อนโควิด-19² และการต่ออายุหนังสือเดินทางในจีนที่ยังล่าช้า ทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติโดยรวมในภาคใต้ฟื้นตัวกลับมาที่ประมาณ 58% (รูปที่ 3) ทั้งนี้ การฟื้นตัวยังมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่
- อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของนักท่องเที่ยวภาคใต้ทั้งด้านรายได้และจำนวนนักท่องเที่ยวยังช้ากว่าประเทศ เนื่องจากเที่ยวบินตรงที่ยังกลับมาน้อย (รูปที่ 4) และค่าตัวโดยสารที่ราคาสูง ขณะเดียวกันการระมัดระวังการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวไทย ทำให้การฟื้นตัวของด้านรายได้อาจต่ำกว่าช่วงก่อนโควิด-19

รูปที่ 3 การฟื้นตัวของจำนวนผู้เยี่ยมชม¹ และรายได้

รูปที่ 4 จำนวนเที่ยวบินขาเข้าจากต่างประเทศ

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กรมท่าอากาศยาน และ บจก.ท่าอากาศยานไทย จำนวนโดย สปท.

หมายเหตุ : 1) ผู้เยี่ยมชม หมายถึง ผู้ที่เดินทางเพื่อการท่องเที่ยว และอื่น ๆ เช่น การเยี่ยมเพื่อน/ญาติ ทั้งที่พักค้างคืน และไม่พักค้างคืน โดยเป็นการพักค้างในสถานพักแรม บ้านญาติ/บ้านเพื่อน และอื่น ๆ โดยผู้เยี่ยมชมภาคใต้จะเป็นการนับผู้เยี่ยมชมในทุกจังหวัดของภาคใต้รวมกัน 2) OAG Aviation Worldwide Limited, March 2023

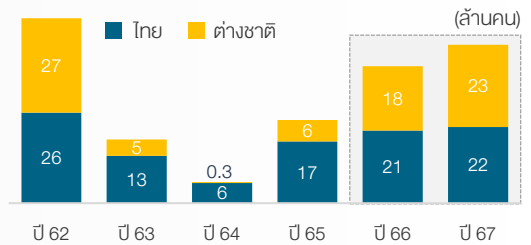
มองไปข้างหน้า ทิศทางการท่องเที่ยวภาคใต้จะเป็นอย่างไร

- **รพท. และหลายหน่วยงานประมาณการว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยจะฟื้นตัวต่อเนื่อง** โดยปี 2566 จะอยู่ที่ 27 – 30 ล้านคน (รูปที่ 5) ซึ่งยังต่ำกว่า 40 ล้านคนในปี 2562 และจะทยอยเข้าสู่ระดับก่อนโควิด-19 ได้ในปี 2567-2568 ซึ่งคาดว่านักท่องเที่ยวต่างชาติในภาคใต้จะฟื้นตัวเช่นเดียวกับประเทศ เนื่องจากกว่า 34% ของนักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยเดินทางมายังภาคใต้
- **นักท่องเที่ยวต่างชาติในภาคใต้ที่ปรับเพิ่มขึ้นเนื่องจากอุปสงค์ที่ยังมีต่อเนื่อง** สอดคล้องกับเที่ยวบินที่ทยอยฟื้นตัวเช่นกัน โดย บมจ. ท่าอากาศยานไทย (AOT) คาดว่าจำนวนเที่ยวบินจะเข้าสู่ระดับปกติในปี 2567 สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่พร้อมให้บริการ แม้มีบางส่วนที่ยังไม่กลับมาเปิด แต่ก็พร้อมหากนักท่องเที่ยวจีนเข้ามามากขึ้น
- **ทั้งนี้ คาดว่านักท่องเที่ยวต่างชาติจะเพิ่มขึ้นเกือบทุกสัญชาติหลัก** โดยชาวมาเลเซียมีแนวโน้มเข้าสู่ช่วงก่อนโควิด-19 ก่อนสัญชาติอื่น เนื่องจากนิยมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวจึงไม่มีข้อจำกัดด้านเที่ยวบิน ด้านนักท่องเที่ยวชาวยุโรปมีแนวโน้มเข้ามาเพิ่มขึ้นตามเที่ยวบินที่ฟื้นตัว เช่นเดียวกับชาวรัสเซียที่จะเข้ามาเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งจากผลของความขัดแย้งรัสเซีย-ยูเครน ขณะที่นักท่องเที่ยวจีนคาดว่าจะเข้ามาเพิ่มขึ้นในครึ่งปีหลังของปี 2566³ ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคเรียนของจีน
- **ปี 2566 จึงคาดว่าจะมีผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติในภาคใต้ประมาณ 18 ล้านคน** และเพิ่มขึ้นเป็น 23 ล้านคน ในปี 2567 (รูปที่ 6) โดยจะกลับสู่ระดับก่อนโควิด-19 ในปี 2568
- **ขณะที่ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป** หลังเร่งไปมากในปี 2565 โดยในปี 2566 มีปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวในเดือน มี.ค.-เม.ย.66 แต่ยังมีปัจจัยด้านค่าครองชีพที่ยังคงกดดันกำลังซื้อ จึงคาดว่าจะมีผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยประมาณ 21 ล้านคน และจะขยายตัวประมาณ 5% ใกล้เคียงระดับปกติ ในปี 2567 เพิ่มมาอยู่ที่ประมาณ 22 ล้านคน

รูปที่ 5 ประมาณการนักท่องเที่ยวต่างชาติของไทยปี 66

หน่วยงาน	ล้านคน	หน่วยงาน	ล้านคน
 สนาครแห่งประทศไทย	28	 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	27-28
 สภาอุตฯ ท่องเที่ยว	30	 SCB EIC	30
 สภาวัฒนธรรม	28		

รูปที่ 6 ประมาณการจำนวนผู้เยี่ยมเยือนภาคใต้ปี 2566-67

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, คำนวณโดย รพท.

ข้อสังเกตพฤติกรรมนักท่องเที่ยวหลังโควิด-19

- **มาเลเซีย** : นิยมเดินทางด้วยตนเองมากขึ้น โดยเลือกเดินทางกับรถยนต์ส่วนตัว แทนใช้บริการกรุ๊ปทัวร์
- **จีน** : นิยมเดินทางด้วยตนเองหรือท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดเล็กมากขึ้นและเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง
- **รัสเซีย** : พักนานขึ้น จากเฉลี่ย 16 วัน เป็น 1-2 เดือน⁴ และเปลี่ยนการเข้าพักจากโรงแรมเป็นการเช่าที่อยู่อาศัยระยะยาวมากขึ้น
- **ไทย** : ใช้จ่ายน้อยลงจากเดิมที่ 7,400 บาท/คน/ทริป เหลือเพียง 4,400 บาท/คน/ทริป⁵ จากค่าครองชีพที่ยังอยู่ในระดับสูง

อย่างไรก็ดี จำนวนนักท่องเที่ยวภาคใต้ อาจเพิ่มขึ้นกว่าที่ประมาณการ หากนักท่องเที่ยวจีนเข้ามามากกว่าคาด แต่ยังคงติดตาม**ปัญหาการขาดแคลนพนักงานสนามบินที่ส่วนกลาง** ซึ่งเป็นปัญหาของจุดที่อาจกระทบต่อการท่องเที่ยวภาคใต้ทางอ้อมได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนแวะเปลี่ยนเที่ยวบินจากส่วนกลางก่อนมาภาคใต้ รวมถึง**การขาดแคลนแรงงานในธุรกิจโรงแรม** ที่แม้ไม่กระทบต่อการฟื้นตัวของจำนวนนักท่องเที่ยว แต่อาจกระทบต่อคุณภาพการให้บริการได้

หมายเหตุ : 3) Chinese Traveler Sentiment Report, January 2023 4) สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต 5) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ข้อมูลปี 62 และ บ.ค.-ก.พ.66), คำนวณโดย รพท.

แม้จำนวนนักท่องเที่ยวของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่ในระยะยาว สิ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือการให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มและปรับตัวให้สอดคล้องกับกระแสใหม่ โดยปัจจุบันเริ่มเห็นบ้างแล้วในบางพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การท่องเที่ยวเติบโตได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

ตัวอย่างการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้

- ★ **โครงการ Andaman Wellness Corridor** ที่จะเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจากจุดเด่นของแต่ละจังหวัด รวมถึงจะนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่ทันสมัยมากขึ้น
- ★ **โครงการ Songkhla (Oldtown) Creative District** ที่นำเอกลักษณ์ของชุมชนย่านเมืองเก่ามาดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ อาทิ กิจกรรมออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้ทันสมัยขึ้น